

JAARVERSLAG

DE LANDGENOTEN

Breng grond tot leven

COÖPERATIE EN STICHTING
DE LANDGENOTEN
BOEKJAAR 2023

VOORWOORD

2023 was een bewogen jaar. Met hoogtes en laagtes. Terwijl de coöperatie nog wat meer werd 'uitgekleed' – we verhuisden al het personeel van de coöperatie naar de gelijknamige stichting – onderging het team van de stichting een wijziging. Het maakte dat we gedurende meerdere maanden eerder weinig acties neerzetten samen met onze vrijwilligers en slechts beperkt zichtbaar waren. In het najaar werd een van onze medewerkers kersverse vader en ook dat had – geheel logisch – invloed op de gepresteerde werktijd. Anderzijds ontving de stichting in oktober de visitatiecommissie van de Vlaamse overheid en werden we door haar geprezen voor onze sterke start als socio-culturele beweging. Een fijne opsteker!

2023 was een jaar waarin we weinig groei konden optekenen, maar wel zaadjes konden planten. Zo staat een voltallig team intussen weer sterk en paraat klaar om de vele uitdagingen tegemoet te treden en hebben we onze banden met partnerorganisaties aangehaald. Laat er geen twijfel over bestaan: onze groeicijfers beroeren ons wel degelijk. We willen graag sneller groeien en meer impact hebben. In een wereld waar de inflatie toeslaat en de banken weerom (zij het schoorvoetend) rente aanbieden, is het voor een organisatie als De Landgenoten, die tot op vandaag nog geen financiële meerwaarde kon aanbieden aan haar aandeelhouders, mogelijk iets lastiger om spaargelden op te halen.

Je bent het ongetwijfeld met ons eens dat de maatschappelijke meerwaarde die we samen creëren en het maatschappelijk debat dat we samen aanzwengelen, van onschatbare waarde is voor onze nalatenschap aan de volgende generaties. Maar we zijn niet ongevoelig voor de vragen die we krijgen naar dividend of meerwaarde: mogelijk kunnen we daarmee meer aandeelhouders aantrekken en schuilt daar een groeiscenario. Daarom spendeerden we samen met enkele sterke vrijwilligers tijd om onze financiële strategie onder de loep te nemen. Onze komende Algemene Vergadering is een prima moment om hierover met jou van gedachten te wisselen.

We hopen jou van harte te mogen verwelkomen, op zaterdag 20 april 2024 in de Vooruit in Gent.

Het bestuur

Noot bij dit verslag: Juridisch gezien mogen de aandeelhouders van de coöperatie mee beslissen (enkel) over datgene dat de coöperatie aanbelangt. Omwille van de sterke samenhang tussen coöperatie en stichting, geeft dit verslag inzage in de werking en de financiële cijfers van zowel de coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk De Landgenoten als van de private stichting De Landgenoten. Waar nodig maakt dit verslag de opdeling tussen coöperatie en stichting.

1. FINANCIËLE CIJFERS, d.d. 31 dec 2023¹

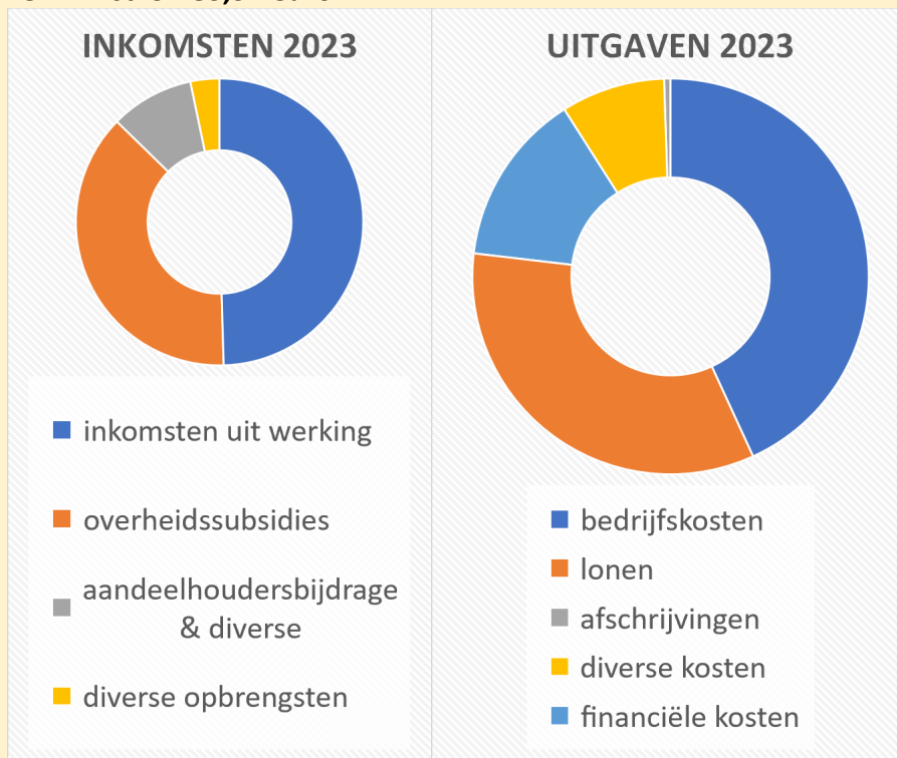
1.1 COÖPERATIE

1686 aandeelhouders (groei: +80 ADH)
 8462 aandelen (groei: +339 aandelen)
 2.115.500 euro kapitaal (groei: +104.750 euro)
 36,04 ha landbouwgrond in eigendom (geen groei)

INKOMSTEN (euro)		UITGAVEN (euro)	
Inkomsten uit werking	21.527,84	Bedrijfskosten	16.256,83
Overheidssubsidies	16.422,92	Lonen	12.699,19
Bijdrage ADH ² & diverse	4.080,85	Financiële kost	5.322,54
Diverse opbrengsten	1.425,07	Diverse kosten	3.196,30
		Afschrijvingen	198,45
TOTAAL	43.456,68	TOTAAL	37.673,31

Financiële kost = kosten verbonden aan leningen.

Te bestemmen winst: 5.783,37 euro.

¹ Zie gedetailleerd financieel verslag van De Landgenoten cvso 2023. De Landgenoten maakt werk van een financieel gezonde bedrijfsvoering en zet het aandelenkapitaal volledig in om het sociaal oogmerk te verwezenlijken. Dit verslag over de realisaties i.h.k.v. van het sociaal oogmerk is conform de voorwaarden voor de NRC-erkenning van De Landgenoten.

² Dit betreft de bijdrage van 10 euro per aandeel die aandeelhouders in 2023 betaalden bij aankoop.

We hebben geen nieuwe subsidieaanvragen ingediend.

Waarde van het scheidingsaandeel (WSA)

Berekening:

2.123.319,05 euro (eigen vermogen) / 8462 (aantal aandelen)

= 250,92 euro

Aangezien de WSA maximaal de nominale waarde kan zijn, bedraagt de WSA 250 euro.

1.2. STICHTING

INKOMSTEN (euro)

UITGAVEN (euro)

Overheidssubsidies	201.997,69	Lonen	129.024,41
Toelages en giften	86.358,01	Bedrijfskosten	41.794,02
Diverse inkomsten	6.418,54	Uitzonderlijke kost	23.440,32
		Afschrijvingen & andere kosten	5.348,24
TOTAAL	294.774,24	TOTAAL	199.606,99

De Stichting heeft een resultaat in 2023 van **€95.106,68**.

Dit resultaat is als volgt toegewezen:

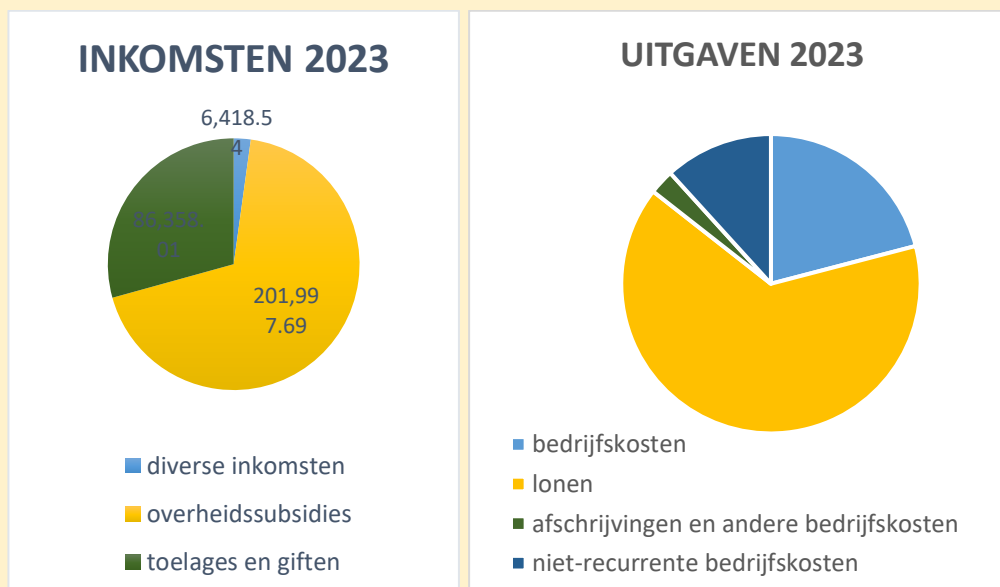
€26.765,09 voor aanleg sociaal passief

€20.076 naar bestemd fonds voor aankoop aandelen

€65.357,85 naar bestemd fonds voor aankoop grond

Het over te dragen resultaat bedraagt €30.343,16.

10,57 ha landbouwgrond in eigendom (geen groei)

De stichting beschikt over subsidies van de Vlaamse overheid als erkende socio-culturele beweging, voor de periode 2021-2025.

2. ORGANISATIE

Sinds AV 2023 beschikt De Landgenoten over 8 bestuurders. Eén kandidaat-bestuurder heeft zich aangemeld in het najaar. 6 adviseurs bogen zich over onze projecten in maandelijks overlegmomenten.

2.1 COÖPERATIE

1 werknemers (0,33 VTE) tot en met april 2023 voor afsluiten van Europees project. Daarna geen werknemers in dienst.

2.2 STICHTING

Niet-geslaagde personeelwissel op bewegingswerk (0,6 VTE). Vanaf 2^e semester geen bewegingsmedewerker in dienst. Wel geslaagde wissel op communicatie (0,6 VTE): sinds eind januari nieuwe communicatiemedewerker. Coördinatie en beheer 0,8 VTE. Administratie 0,2 VTE.

3. BOEREN

3.1 COÖPERATIE

13 boerderijen werken (geheel of gedeeltelijk) op grond van cvso De Landgenoten. Een van onze boeren stopte zijn werking op onze grond; we zochten en vonden een overnemer. We gaven recht van opstal voor een serre-complex.

3.2 STICHTING

2 boerderijen (geheel of gedeeltelijk) op grond van stichting De Landgenoten

4. GRONDEN

4.1 COÖPERATIE

36,04 ha landbouwgrond in eigendom (geen wijziging)

Principeakkoord bereikt voor aankoop van 4,7 ha voor Loof & Bezen in Wommelgem.

4.2 STICHTING

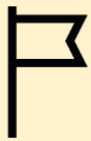
10,57 ha landbouwgrond in eigendom (geen wijziging)

Open crowdfunding voor:

De Kleinaart, De Wassende Maan, Herderhof, Vark, Vlinderveld, 't Lekkerland, Jarno Claeys.
Vooral inzet op 't Lekkerland.

Zeer beperkte organisatie van eigen acties en activiteiten vanwege afwezigheid bewegingsmedewerker.

5. LOKALE BESTUREN

Diverse contacten met provincie Antwerpen en met gemeentebesturen over hun gronden (Aalst, Zemst, Ranst...). Focus op snel advies en doorverwijzing naar geactualiseerde webpagina voor beheer van publieke gronden.

Betrokken bij internationale studiedag over publieke gronden (H2020 – A2L).

6. BELEID

Feedback op voorstel nieuw **pachtdecreet** voor Groen en N-VA. Analyse van vernieuwde pachtdecreet (najaar 2023).

Feedback aan VITO/Voorland m.b.t. **gezonde bodems**.

Feedback over toegang tot grond aan Voedsel Anders voor gemeenschappelijk memorandum voor politieke partijen.

Opstellen van **dossier over contractvormen** bestemd voor steden en gemeentes.

Gesprek met **kabinet Demir** over onder meer publieke gronden

7. PRIVATE GRONDEIGENAREN

Diverse contacten met private eigenaren: focus op langetermijncontracten.

3 bestaande biobedrijven zochten via ons overnemer.

8. COMMUNICATIE

De **onlinecommunicatie** richtte zich vooral op de maandelijkse nieuwsbrief (ca. 3000 abonnees), op de aanwezigheid op sociale media (Facebook, Instagram, LinkedIn) en het onderhouden van de website, www.delandgenoten.be, die in 2023 met 2.100 maandelijkse bezoekers zo'n 6% meer bezocht werd dan het jaar ervoor. Eind 2023 kreeg de homepage

een update, zodat bezoekers sneller hun weg naar de schenk/aandeel-pagina vinden.

De **offlinecommunicatie** ging in 2023 op dezelfde lijn van 2022 verder: roll-up banners en flyers. Er werden nieuwe flyers gemaakt om het belang van giften aan De Landgenoten in de verf te zetten en er werden ook bedrijfsborden opgehangen bij de boeren die op onze gronden werken. Ook werd er in het najaar opnieuw een postkaartcampagne gelanceerd. Bijna 3000 postkaarten werden aangevraagd.

Door Petra Tas' opiniestuk "ruimte voor boeren" dat in De Morgen gepubliceerd werd, genereerde De Landgenoten de nodige **media-aandacht** voor de grondproblematiek en zichzelf. Daarnaast genereerden we veel aandacht voor de openbare uitverkoop van landbouwgronden door Merchtem. Het verhaal dat we brachten van bioboer Luk, die rechtstreeks door de verkoop getroffen werd, genereerde veel (pers)aandacht.

9. BEWEGING

Onze vrijwilligerswerking stond op een laag pitje gezien de langdurige afwezigheid van een bewegingsmedewerker. We waren vooral aanwezig op activiteiten georganiseerd door anderen. Onze **vrijwilligers** hielpen ons daarbij. In totaal bereikten we zo meer dan 2.500 mensen.

Zelf namen we onder meer een **workshop** voor onze rekening op **Kiemkracht**. We organiseerden voor het eerst een **boerderijlezing op De Kleinaart** om betrokken aandeelhouders, schenkers en vrijwilligers te bedanken. We organiseerden een **filmvoorstelling** i.h.k.v. Food.Film.Fest.

Vrijwilligers- en ambassadeurswerving

We organiseerden een basisvorming, een vorming voor ambassadeurs en voor het eerst een vorming rond publieke gronden.

10. NETWERK

Samenwerking met & steun vanuit oprichters:

- BioForum Vlaanderen biedt kantoor en loonadministratie **sinds oprichting**: dank!
- Gesprekken met **Natuurpunt** over mogelijke samenwerking voor aankoop gronden

Samenwerkingen met andere organisaties:

- Uitwisseling met sociale ondernemingen binnen Upscalers-netwerk van **Sociale Innovatiefabriek**

- **Pomona**: lezing voor Antwerpse gemeentes n.a.v. komst Marc Shepard

- Interview over landbouwgrond voor kunstencollectief **Wie wij zijn**

- Samenwerking i.v.m. hoeve en gronden met **Selsaetenhoeve vzw**

Zowel op gebied van bewegingswerk als op communicatief vlak kan De Landgenoten beroep doen op een breed netwerk aan organisaties. Ter voorbereiding van **jubileumjaar 2024** werden de banden met onze oprichters opnieuw sterker aangehaald zodat de samenwerkingen in 2024 verder geconcretiseerd kunnen worden.

Lid van stuurgroep van Europees A2L-netwerk. Krijtlijnen werkgroep lokale besturen met Europese partners.

11. KENNISDELING

Landwijzer: les over 'aandachtspunten bij het vinden van geschikte grond' voor 2^e jaars

Hogeschool Gent: workshop agro-ecologie i.s.m. Voedsel Anders (voorjaar) & les toegang tot grond (najaar)

Lezing voor zomeruniversiteit van **Beweging.net** over positie van boer in ons landbouwsysteem (Hasselt)

Diverse interviews voor **eindwerken** van studenten

12. KENNISOPBOUW

Europees project – H2020 Ruralization (tot eind april): afwerking onderzoeksproject – focus op publieke gronden, goede praktijken en contracten – weerslag op webpagina met aangepaste informatie voor steden en gemeentes

13. REALISATIE SOCIAAL OOGMERK van de coöperatie

1. Continuïteit en ontwikkelingskansen geven aan bestaande bioboerderijen en de opstart van bedrijven vergemakkelijken voor nieuwe bioboeren door gebruiksrecht op gronden te verlenen aan bioboeren (in spe).

We kochten in 2023 geen nieuwe gronden aan. Alle gronden die reeds in ons bezit zijn, zijn integraal in gebruik door bioboeren.

2. Lokale landbouweconomie bevorderen, grond ter beschikking stellen aan biologische landbouwbedrijven die zijn ingebed in de lokale gemeenschap.

Al onze bedrijven zetten in op de lokale afzet van hun producten. Bij verschillende bedrijven op onze gronden is de afzet zeer lokaal en 100% rechtstreeks aan de consument. Daarmee dragen ze tevens bij aan een levendig sociaal netwerk.

3. Door de toegang tot grond voor biobedrijven te verbeteren, wil De Landgenoten cvso als een hefboom werken voor duurzame landbouw.

De grond die De Landgenoten ter beschikking stelt, geeft de bedrijven die erop werken meer ademruimte om ook te investeren in duurzame landbouw. Ze krijgen van De Landgenoten immers carrièrezekerheid; van elke investering kunnen ze tijdens hun loopbaan de vruchten plukken.